

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan määräaikaisen lain säätämistä vapaakuntakokeilusta annetussa laissa tarkoitetun vapaakunnan oikeudesta kokeilun aikana poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä. Poikkeamisoikeudet eivät koski valtionosuus- ja avustussäännöksiä.

Ehdotuksen mukaan vapaakunnilla olisi oikeus poiketa eräistä peruskoululaissa ja lukio-laissa säädetyistä koulutoimessa järjestettävää kokeilua koskevista menettelytavoista.

Vapaakunta voisi poiketa tietyistä ehdotetussa laissa luetelluista säännöksistä. Nämä laissa luetellut poikkeamisoikeudet koskisivat pääasiassa päätösvallan siirtämismahdollisuutta valtion viranomaiselta kunnan viranomaiselle ja kohdistuisivat tässä vaiheessa rakennus- ja ympäristönsuojelulainsäädäntöön. Lain nojalla voitaisiin myös poiketa eräistä kunnan toiminnan järjestämistä ja menettelytapoja koskevista säännöksistä. Ministeriöt voisivat lisäksi toimialallaan myöntää poikkeuksia alaistensa viranomaisten antamista määräyksistä.

Ehdotuksen mukaan vapaakunnassa voitaisiin kunnanhallitukselle tai viranhaltijalle säädetty tehtävä siirtää toiselle viranomaiselle. Vapaakunnan ja kuntainliiton välillä voitaisiin kokeilla uutta työnjakoa. Hallinnon järjestämistä voitaisiin kokeilla myös vapaakuntien välisenä yhteistyönä.

Vapaakunta voisi tehdä valtioneuvostolle hakemuksen sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että vapaakunnassa voitaisiin poiketa muiltakin päätösvaltaista viranomaista, kunnan hallinnon tai toiminnan järjestämistapaa taikka menettelytapaa koskevista säännöksistä tai määräyksistä. Valtioneuvosto tekisi asiassa erillisen päätöksen, jossa todettaisiin toimenpiteet, joihin hakemuksen johdosta ryhdytään. Toimenpiteenä voisi olla lakiehdotuksen valmistelu, asetuksenmuutos tai hallintopäätös.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Kuntien itsehallinnon voimistamiseen tähtäävän kehittämistyön tavoitteena on tehokkaampi ja taloudellisempi kunnallinen hallinto ja palvelutuotanto, kuntien palvelukyvyyn ja palveluhenkisyys lisääminen sekä kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien varmistaminen.

Ilmeistä on, että perinteisen kunnallisen hallintojärjestelmän uudistaminen tavoitteiden mukaisesti edellyttää kuntia koskevan lainsäädännön uudistamista vähentämällä ja väljentämällä muun muassa toiminnan järjestämistä ja menettelyä koskevia erityislakien säännöksiä. Kehittämisen lähtökohtien ja yleisten periaatteiden hahmottaminen sekä käytännön ongelmien ja niiden ratkaisumallien selvittäminen on kuitenkin tarpeen ennen yksityiskohtaisia säännösmuutoksia.

Vapaakuntien poikkeamisoikeutta koskevan kokeilun tavoitteena on selvittää kunnallishallintoa koskevan erityislainsäädännön muuttamisen tarpeet ja mahdollisuudet. Eri aikoina säädetyt erityislait eroavat huomattavasti toisistaan siltä osin kuin on kysymys kuntien toimintavapaudesta. Erityislainsäädännön uudistamisen olisi annettava kunnille aiempaa väljemmät toimintamahdollisuudet, mutta samalla otettava huomioon kansalaisten riittävä oikeusturva ja palveluiden saatavuus.

1.2. Keinot

1.2.1. Laissa lueteltavat poikkeamisoikeudet

Erityislainsäädännön tarkistamista, jota siinänsä jo on tapahtunut, voitaisiin jatkaa välittöminä lainmuutoksina. Monet muutettaviksi suunnitelluista säännöksistä ovat kuitenkin kiistanalaisia. Osa muutoksia koskevista ehdotuksista on tarkoituksenmukaista ottaa vapaakuntakokeiluun. Osa kokeilussa esille tulevista muutostarpeista jää selvittäväksi muilla keinoin. Kokeilun aikana tulee kuitenkin voida tehdä tarpeellisiksi havaitut pysyvät muutokset.

Laissa ehdotetaan lueteltaviksi ne erityislainsäädännön säännökset, joista vapaakunnat ilman hakemusmenettelyä niin halutessaan voisivat poiketa. Ehdotetussa 2 §:ssä säädettäisiin päätösvallan siirtämismahdollisuudesta valtion viranomaiselta kunnan viranomaiselle. Tässä vaiheessa luetteloon on otettu vain ympäristöministeriön toimialaa koskevia asioita, mikä johtuu muun muassa kuntien ympäristönsuojeluhallinnon viimeaikaisesta kehittymisestä sekä ympäristöministeriön aktiivisesta toiminnasta toimialansa lainsäädännön kehittämisessä.

Myös muita toimialoja koskevia poikkeamismahdollisuuksia on selvitetty päätyttä kuitenkaan laajempiin ehdotuksiin. Perinteisemmällä toimialoilla, kuten sosiaali- ja terveydenhoidossa on tehtäviä ja toimivaltaa siirretty valtion keskushallinnosta lääninhallintoon ja kunnallishallintoon jo 1970-luvulta alkaen, mikä vähentää siirtämissä painetta. Koulutoimen kokeilusta on voimassa lisäksi omat säännöksensä.

1.2.2. Kuntien yhteistyö

Kuntien joustavien yhteistyömahdollisuuksien lisäämiseksi ehdotetaan, että kaksi tai useammat kunnat voisivat sopia kunnallislain 104 §:n säännöksen ja siihen sisältyvien rajausten estämättä kunnan toimitielimelle säädetynt tehtävän hoitamisesta yhteisessä toimitielimessä tai toisen kunnan toimitielimessä. Lisäksi ehdotetaan, että kuntainliitolle voitaisiin antaa sen toimialaan varsinaisesti kuulumattomia, mutta siihen läheisesti liittyviä kunnan toimitielimelle säädettyjä tehtäviä. Toisaalta joustavan hallinnon järjestämiseksi olisi mahdollista siirtää jokin kuntainliitolle kuuluva tehtävä peruskunnan viranomaiselle.

Kuntien välisen yhteistyön uusien muotojen kokeileminen on koettu käytännössä tarpeelliseksi muun muassa ympäristönsuojeluasioissa. Suuremman kunnan asiantuntijavoimavarojen tulisi siitä sovittaessa olla mahdollisimman joustavasti pienempien samalla seudulla sijaitsevien kuntien käytettävissä. Läheisessä yhteistyössä muillakin aloilla toimivien kuntien tulisi voida muodostaa yhteisiä viranhaltija- tai luottamuselimitä myös erityislaeissa säädettyjen tehtävien hoitamista varten.

1.2.3. Hakemusmenettely

Vapaakuntakokeilun tarkoituksena on antaa kunnille mahdollisuus kehittää hallintoaan nykyistä väljemmissä puitteissa. Hallinnon ja toimintojen kehittäminen on ensisijaisesti kunkin kokeiluun ryhtyneen kunnan omalla vastuulla. On ilmeistä, että kunnat itse saavat kokeilua suunnitellessaan ja toteuttaessaan kokemuksia siitä, mitkä lainsäädännölliset esteet vaikeuttavat hallinnon kehittämistä.

Jotta vapaakuntakokeilu täyttäisi sille asetetut tavoitteet, tulisi vapaakunnilla olla oikeus oma-aloitteisesti nostaa esille epätarkoituksenmukaisina pitämiään menettelyjä ja toiminnan järjestämistä koskevia säännöksiä. Niitä ei ole lakia valmisteltaessa ollut mahdollista ennakoida riittävän laajasti.

Vapaakunnille ehdotetaankin mahdollisuutta hakea oikeutta poiketa muistakin kuin laissa luetelluista säännöksistä. Valtioneuvosto tekisi hakemuksen johdosta erillisen päätöksen, josta ilmenisivät asian edellyttämät toimenpiteet. Toimenpiteenä voisi olla lakiehdotuksen valmistelu, asetuksen muutos tai hallintopäätös.

Hakemukset voisivat koskea päätöksentekoviranomaista, kunnan hallinnon tai toiminnan järjestämistapaa taikka menettelytapaa koskevista säännöksistä poikkeamista.

Hakemukset eivät voisi koskea lakisääteisiä velvollisuuksia tai tavoitteita. Toiminnan järjestämistapaa koskeva poikkeamisoikeus olisi ymmärrettävä suppeasti siten, että tiettyyn lakisääteiseen tavoitteeseen pääsemiseksi voitaisiin kokeilla poikkeuksellista toimintatapaa.

Hakemukset eivät voisi myöskään koskea virka- tai työehtosopimuksin sovittuja seikkoja, jotka jäisivät kokonaan lain soveltamisalan ulkopuolelle säännösten sanamuodon perusteella.

Hakemukset voisivat koskea kaikkia toimialoja. Hakemusmenettelyn avulla voitaisiin siten saada lisäselvitystä myös muiden kuin ympäristöministeriön toimialan tehtäviä koskevien säännösten tarkistamistarpeesta.

Kokeilun hahmotettavuuden kannalta olisi suotavaa, että poikkeukset koskisivat tiettyjä asiaryhmiä. On todennäköistä, että kunnat ovat valmiimpia uusiin järjestelyihin, jos ne näkevät kokeilun myös tältä osin osana uuden hallintokulttuurin luomista. Poikkeuksilla olisi oltava taustanaan harkittu kehittämisajatus: poikkeaminen sallitaan, koska toiminta voidaan järjestää joustavammin eikä poikkeaminen vahingoita myöskään kansalaisten etuja tai oikeuksia.

Kokeiltavaksi otettavan poikkeuksen myöntämisellä oletetaan olevan vaikutuksia, jotka voidaan seurannassa havaita. Koska seurantaa ei voida kohdistaa kovin moniin yksittäisiin asioihin, poikkeusten tulisi koskea muutamia merkittäviä asiaryhmiä eikä lukuisia pikkuasioita. Kokeilun tarkoituksena on palvella pysyvien muutosten aikaansaamista.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Kunnallishallinnon järjestämisessä noudetaan kunnallislakia (953/76). Erityislainsäädännössä on kuitenkin runsaasti säännöksiä kunnallishallinnon järjestämisestä. Erityislakien sääntelytapa saattaa olla tarpeettomasti kunnallislain periaatteista poikkeava ja myös

eri hallinnonaloilla eritasoinen ja eri sisältöinen.

Erityislainsäädännön laaja-alaisuuden vuoksi kunnalliseen itsehallintoon, kuntien toimintatapaputeen ja kuntien palvelutuotantoon on erityislainsäädännön yksittäisillä säännöksillä suurempi vaikutus kuin kunnallislailla.

Koulutoimesta ovat jo entuudestaan voimassa kokeilutoimintaa koskevat säännökset peruskoululain (476/83) 92 §:ssä ja lukiolain (477/83) 58 §:ssä. Tarkempia säännöksiä kokeiluohjelmasta ja sen hyväksymisestä sekä kokeiluluvasta on peruskouluasetuksen (718/84) 153 §:ssä ja lukioasetuksen (719/84) 122 §:ssä.

Vapaakuntakokeilusta heinäkuussa 1988 annetun lain (718/88) 7 §:n mukaan vapaakunnan oikeudesta poiketa eräiden lakien ja asetusten säännöksistä ja niiden nojalla annetuista määräyksistä säädetään erikseen.

2.1.2. Muut pohjoismaat

Ruotsissa on vapaakuntakokeilun vuoden 1988 lopussa päättyneeseen ensimmäiseen vaiheeseen valittu yhdeksän kuntaa ja kolme maakärjäkuntaa. Kokeilua on päätetty jatkaa muun muassa lautakuntajärjestelmää koskevalta osin vuoden 1991 loppuun ja laajentaa kokeilussa mukana olevaa kuntajoukkoa. Ruotsin vapaakuntakokeilussa vapaakunnat itse ovat voineet esittää, mistä säännöksistä ne haluavat poiketa. Kaikkiaan 280 ehdotusta poikkeuksista on tehty ja esitetty myös muita toimenpiteitä. Ehdotetuista muutoksista noin kaksi kolmasosaa liittyy suunnitteluun, rakentamiseen, kouluihin ja työmarkkinoihin. Tehdyistä ehdotuksista on hyväksytty 76 prosenttia. Noin 100 ehdotusta on johtanut uusiin kokeiluihin, muiden johdosta on tehty muun muassa säännösmuutoksia.

Hallitukselle osoitettavat ja siviiliministeriön toimitettavat hakemukset käsitellään Stat- och kommunberedningen-nimisessä komiteassa yhteistyössä asianomaisen erityisministeriön kanssa. Hallituksen kannato kunnan hakemukseen voi tapahtua kolmella eri tavalla: hallintopäätöksenä, asetuksenmuutokseen tai ehdotuksena lainmuutokseksi.

Tanskassa on vuoden 1993 loppuun kestävässä vapaakuntakokeilussa mukana kolmekymmentä kuntaa ja kuusi maakuntaa. Nämä vapaakunnat voivat käynnistää kokeiluja, jois-

sa paikallisia ja alueviranomaisia koskeva lain-säädäntö voidaan korvata yksittäisillä yhtä tai useampaa vapaakuntaa koskevilla säännöksillä.

Kokeilua on Tanskassa rajoitettu siten, että kokeilu ei saa vaarantaa yleistä turvallisuutta tai terveyttä. Kokeilutoimet eivät saa myöskään olla ristiriidassa kansallisen talouspolitiikan kanssa eivätkä muuttaa viranhaltijoiden oikeuksia. Kokeilun päätyttyä parlamentti ratkaisee, johtavatko sen tulokset yleisiin paikallis- ja alueviranomaisia koskeviin lainmuutoksiin.

Norjassa on vapaakuntakokeiluun otettavien kuntien määrä rajattu enintään neljäksikymmeneksi ja maakuntien neljäksi. Norjan laissa ei ole kovin yksityiskohtaisia säännöksiä kokeilutoiminnasta. Vapaakunniksi hyväksytyt kunnat esittävät haluamansa poikkeamisoikeudet yksityiskohtaisissa hakemuksissa.

2.2. Esityksen valmistelu

Vapaakuntakokeilua koskevan lain valmistelun yhteydessä sisäasiainministeriössä valmisteltiin myös luonnos poikkeamisoikeutta koskeviksi säännöksiksi. Säännöksiä valmistelua on jatkettu sisäasiainministeriön asetetussa kunnallisen itsehallinnon vahvistamista palvelevassa kehittämis- ja kokeiluprojektissa eli itsehallintoprojektissa, jonka työskentelyyn ovat osallistuneet muun muassa eri ministeriöt ja kuntien keskusjärjestöt.

Jatkovalmistelun yhteydessä on kerätty myös luettelo niistä erityislainsäädännön säännöksistä, jotka tulisi joko pysyvästi muuttaa tai ottaa mukaan kokeiluun.

Sisäasiainministeriössä itsehallintoprojektin avustuksella valmistellusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vapaakunnan poikkeamisoikeuksista on pyydetty lausunnot valtiovainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, opetusministeriöltä ja ympäristöministeriöltä sekä kuntien keskusjärjestöiltä.

3. Esityksen organisatoriset vaikutukset

Ehdotus laiksi vapaakunnan poikkeamisoikeuksista on täydennys vapaakuntakokeilusta aiemmin säädettyyn lakiin. Vapaakuntakokeilulla tai siihen liittyvillä poikkeamisoikeuksilla ei ole organisatorisia vaikutuksia valtionhallintoon.

Poikkeamisoikeutta koskevien hakemusten ja niistä annettavien lausuntojen valmistelusta aiheutuisi lisätyötä sisäasiainministeriössä ja muissa ministeriöissä. Valtioneuvostossa jouduttaisiin käsittelemään yksittäisiä kuntia koskevia ja melko yksityiskohtaisia asioita.

Päätöksenteon siirtämismahdollisuutta valtion viranomaiselta kunnalle on ehdotettu lähinnä sellaisissa asioissa, joissa tarkoituksenmukaisempaan työnjakoon on ollut painetta. Kokeilussa voitaisiin tasoittaa muun muassa eräiden ympäristölupien käsittelyruuhkia ja siten helpottaa lääninhallitusten työpainetta.

Nykyistä joustavampi kuntainliittojen toimialaan liittyvien tehtävien järjestely kunnan ja kuntainliiton kesken sekä kahden tai useamman kunnan uusien yhteistyömuotojen kokeilu esimerkiksi yhteisten uusien toimielinten muodossa olisi mahdollista.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kokeilulla ei valtiolle ja kunnille aiheutettaisi lisääntyviä kustannuksia eikä muutettaisi valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon perusteita. Esitetyt muutokset eivät lisää kustannuksia. Päinvastoin ne voisivat säästää kustannuksia toiminnan tehostumisen ja voimavarojen tarkoituksenmukaisemman käytön ansiosta. Säästö ei kuitenkaan ilmenne suorana kustannusten vähentymisenä vaan lähinnä niiden lisäämispaineen pienentymisenä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Soveltamisala. Kokeilussa on tarkoitus antaa vapaakunnille oikeus poiketa eräiden lakien ja asetusten säännöksistä sekä valtion viranomaisten antamista määräyksistä.

Koulutointa koskeva kokeilumahdollisuus on olemassa jo voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Ehdotetun 1 §:n 2 momentin nojalla tätä kokeilua koskevia menettelyjä kevennettäisiin siten, ettei vapaakunnan tarvitsisi noudattaa kouluhallituksen asianomaisia ohjeita tai hakea kokeiluohjelmalleen kouluhallituksen hyväksymistä. Opetusministeriön lupa kokeiluun kuitenkin vielä tarvittaisiin. Tältä osin koulutoimi olisi vapaakuntakokeilussa poikkeuksellisessa asemassa muihin toimialoihin verrattuna.

Ehdotetussa 3 momentissa rajattaisiin tässä vaiheessa valtionosuus- ja -avustussäännökset ja -määräykset lain soveltamisalan ulkopuolelle, sillä varsinaisesta valtionosuuskokeilusta on tarkoitus mahdollisesti säätää erikseen. Tarkoituksena on, että nyt ehdotettu ja erikseen säädettävä laki voisivat täydentää toisiaan. Erikseen säädettävällä lailla voitaisiin nyt ehdotetun lain säännökset laajentaa koskemaan myös valtionosuus- ja avustussäännöksistä ja määräyksistä poikkeamista.

2 §. Päätösvallan siirtäminen valtion viranomaiselta vapaakunnan viranomaiselle. Vapaakunnille ehdotetaan säädettäväksi oikeus poiketa suoraan lain nojalla eräistä lakien ja asetusten säännöksistä. Nämä poikkeamiset merkitsisivät pääasiassa päätösvallan siirtämistä valtion viranomaiselta vapaakunnan viranomaiselle.

Tässä vaiheessa luetteloon ehdotetaan ympäristö- ja asuntoasioita. Tarkoituksena on myöhemmin tehdä muita toimialoja koskevia lisäesityksiä, jos niistä saadaan kokeilun aikana toteuttamiskelpoisia ehdotuksia.

Vapaakunnan kunnanvaltuusto voisi päättää, miltä osin kunta käyttää luetteloissa mainittuja poikkeamisoikeuksia. Tähän kunnanvaltuuston päätökseen samoin kuin muihinkin tämän lain nojalla tehtyihin kunnanvaltuuston päätöksiin sovellettaisiin asianomaisia kunnallislain säännöksiä muun muassa muutoksenhausta ja täytäntöönpanosta.

Ehdotetun 2 §:n 2 kohdan soveltaminen ei edellyttäisi vahvistettua yleiskaavaa, vaan kunnanvaltuuston hyväksymä yleiskaava riittäisi. Ehdotettu päätösvallan siirtomahdollisuus olisi merkittävä, koska noin kaksi kolmasosaa rakennuslain 5 §:n mukaisista poikkeusluvista koskee yksiasuntoisen rakennuksen rakentamista.

Ehdotetun 2 §:n 3 kohdan nojalla ranta-alueita lukuun ottamatta kaikki poikkeukset hallinnollisiin päätöksiin perustuvista rakentamiskielloista voitaisiin päättää kunnassa. Asema- ja rakennuskaava-alueilla kunnan päätösvaltaan voisi kuulua poikkeaminen käyttötarkoituksesta, rakennusten sijoittelusta ja rakennustavasta. Myös poikkeukset rakennusjärjestyksestä ja rakentamista koskevista teknisistä määräyksistä (Suomen Rakentamismääräyskoelma) voitaisiin käsitellä kunnassa.

Kunnankaan myöntämä poikkeuslupa ei kuitenkaan saisi tuottaa huomattavaa haittaa kaavoituksen toteuttamiselle (rakennuslain 132 §). Poikkeuslupia ei voida myöntää vastoin asema-, rakennus- tai rantakaavan keskeisiä sisältöperiaatteita. Esimerkiksi kokonaisten korttelialueiden käyttötarkoituksen muuttaminen poikkeuslupamenettelyä hyväksi käyttäen ei siten ole mahdollista.

Ehdotetun 2 §:n 5 kohdan nojalla merkitykseltään suhteellisen paikallisten laitosten ilman suojeiluilmoituksia koskevat päätökset voitaisiin tehdä kunnassa lääninhallituksen sijasta. Myös osittainen päätöksenteon siirtäminen olisi mahdollista ottamalla vain osa näistä laitoksista kunnan päätöksenteon piiriin ja jättämällä muut lääninhallitukselle.

Ehdotetun 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttämisestä voisi 9 §:n 2 momentin mukaisesti päättää vain monijäseninen toimielin. Tämä olisi yhdenmukaista vapaakuntakokeilusta annetun lain 4 §:n 2 momentissa säädetyn kanssa.

Ehdotetun 2 §:n 8 kohdan nojalla ulkoilureittejä ja leirintäalueita koskeva päätöksenteko voisi tapahtua kunnassa lääninhallituksen sijasta. Päätösvalta koskisi kuitenkin vain kunnan omalla alueella kulkevia reittejä tai reitin osia. Ympäristöministeriössä on valmisteilla ulkoilulain muutos, jolla tultaneen siirtämään päätösvaltaa ja tehtäviä kaikkiin kuntiin.

3 §. *Toiminnan järjestämis- ja menettelytavat.* Ehdotetun 3 §:n 1 momentin nojalla vapaakunta voisi rakentamista koskevien lupien hakijaa palvella yksinkertaistaa hakemiseen ja käsittelyyn liittyviä menettelyjä. Käytännössä näin on paikoin jo menettelykin. Lupamenettelyn yksinkertaistaminen ja joustavuuden lisääminen pysyvänä säännösmuutoksena on vireillä ympäristöministeriössä.

Ehdotetun 3 §:n 2 momentin nojalla vapaa-kunnassa voitaisiin periä kirjastopalveluista maksua lukuun ottamatta perinteisesti maksutonta kirjojen lainaustoimintaa. Tämä mahdollistaisi nykyaikaisten kirjastopalvelujen kehittämisen, kun esimerkiksi videoiden ja muun tiedonvälitystekniikan rahoitusta voitaisiin katkaa käyttäjiltä perittävillä maksuilla.

Pykälää on tarkoitus myöhemmin tarvittaessa täydentää, jos kokeilun alkamisen jälkeen esimerkiksi kunnanvaltuustojen hakemuksista saadaan toteuttamiskelpoisia ehdotuksia.

4 §. *Kunnanhallituksen ja viranhaltijan tehtävän järjestäminen.* Säännöksen mukaan hallinnon järjestämisoikeus koskisi vapaakunnassa myös kunnanhallituksen tai viranhaltijan tehtäviin muun kuin kunnallislain nojalla kuuluvia asioita. Tämän säännöksen nojalla kunta voisi siirtää esimerkiksi viranhaltijalle kuuluvan tehtävän toiselle viranhaltijalle tai muulle toimielimelle. Laajennus hallinnon kokeilussa mahdollistaisi muun muassa toiminnan ja työnjaon joustavamman uudelleenjärjestelyn lakien ja asetusten usein tarpeettoman yksityiskohtaisten tehtävämäärittelyjen estämättä.

Tästä hallinnon järjestämisestä voitaisiin päättää kunnanvaltuuston erillisellä päätöksellä, eikä siis olisi välttämätöntä muuttaa johtosääntöä. Menettely olisi sama kuin muussakin hallinnon kokeilussa vapaakuntakokeilusta annetun lain 3 §:n mukaan. Säännöksen mukainen poikkeava hallinnon järjestäminen olisi mahdollista kuitenkin vain vapaakunnissa.

Ehdotetun 4 §:n 2 momentin nojalla viranhaltijan tehtävistä voitaisiin määrätä kunnassa riippumatta lain tai asetuksen säännöksistä. Tästä päättäisi kunnanvaltuusto. Tarkoituksena on mahdollistaa viranhaltijoiden tehtävien määrittely esimerkiksi vastuualueina silloinkin, kun laissa tai asetuksessa tehtävät on määritelly yksityiskohtaisesti. Tämän säännöksen tarkoituksena ei olisi viranhaltijoiden väliseen tehtävien jakoon puuttuminen vaan tehtävien uudelleen määrittelyn mahdollistaminen.

Tehtävien tarkempi määrittelemineen voitaisiin johtosäännössä tai valtuuston erillisessä päätöksessä siirtää kunnan muulle viranomaiselle vastaavasti kuin käytännössä on jo menetelty esimerkiksi toimenkuvia hyväksyttäessä.

Säännös mahdollistaisi muun muassa laitosten ja koulujen johtajien aseman tarkistamisen tulos- ja talousvastuujattelun suuntaan.

Hallinnon järjestämistä kokeiltaessa olisi syytä selvittää järjestelyjen vaikutus valtionosuuteen sekä sitä koskevaan suunnitteluun, sillä säännöksen nojalla ei voitaisi poiketa valtionosuuksia ja -avustuksia koskevista säännöksistä.

Erityisesti viranhaltijoiden tehtävien tai työnjaon uuden järjestämisen kokeileminen edellyttää onnistuakseen henkilöstön osallistumista kokeilun suunnitteluun sekä asianmukaista yhteistoimintamenettelyä.

5 §. *Kuntien yhteistyön järjestäminen.* Ehdotetun 5 §:n 1 momentin nojalla voitaisiin kokeilla nykyistä laajempaa kahden tai useamman vapaakunnan yhteistyötä ja kunnallislain 104 §:n säännösten estämättä kuntien kesken sopia siitä, että kunnan toimielimelle kuuluva tehtävä otetaan toisen kunnan toimielimessä hoidettavaksi.

Ehdotetun 5 §:n 2 momentin säännöksen nojalla voitaisiin kokeilla uutta kunnan ja kuntainliiton välistä työnjakoa muuttamalla kuntainliiton toimialaa kokeilun ajaksi.

Järjestely ei edellyttäisi sitä, että kaikki muutkin kuntainliiton jäsenkunnat olisivat vapaakuntia. Järjestelyssä noudatettaisiin luonnollisestikin asianmukaisia kuntainliiton käsittelymenettelyjä. Säännös edellyttäisi liittymäkohtia kuntainliiton perussäännön mukaiseen toimialaan, joten toimialaan liittymättömiä tehtäviä ei voitaisi kuntainliitolle antaa. Esimerkiksi luonnonsuojelua, maisemansuojelua tai rakennetun ympäristön suojelua koskevia tehtäviä ei voida pitää sellaisina, että ne voitaisiin siirtää kansanterveystyön kuntainliitolle.

Kuntien yhteistyötä kokeiltaessa olisi syytä ottaa huomioon järjestelyjen vaikutus valtionosuuteen sekä sitä koskevaan suunnitteluun, sillä säännöksen nojalla ei voitaisi poiketa valtionosuuksia ja -avustuksia koskevista säännöksistä. Vapaakuntakokeilusta annetun lain 6 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) mukainen toteuttamissuunnitelma on edelleenkin alistettava lääninhallituksen hyväksyttäväksi. Valtion-

osuuden saaminen uudella tavalla järjestettyyn terveysvalvonnan tai ympäristönsuojelun tehtävien hoitoon saattaisi edellyttää asianomaisen toteuttamissuunnitelman tarkistamista sekä tarkistetun toteuttamissuunnitelman alistamista ja hyväksymistä.

6 §. *Vapaakunnan hakemus.* Vapaakunta voisi ehdotuksen mukaan hakea oikeutta ratkaista asian, joka säännösten tai määräysten mukaan kuuluu valtion viranomaisen ratkaistavaksi, oikeutta poiketa hallinnon ja toiminnan järjestämistapaa koskevista säännöksistä tai määräyksistä sekä oikeutta poiketa menettelytapaa koskevista säännöksistä tai määräyksistä. Päätösvallan osalta kysymykseen tulisivat lähinnä päätösvallan siirrot lääninhallitukselta kuntaan. Menettelytavalla tarkoitetaan sekä kunnan sisäistä hallinnollista menettelytapaa että kunnan ja valtion välisissä suhteissa noudatettavaa menettelytapaa.

Käytännössä on koettu ongelmaksi muun muassa kunnallislain 11 §:n säännös siitä, ettei kunnanvaltuusto ole voinut siirtää luotonottoa koskevien päätösten tekemistä muulle kunnan viranomaiselle. Ympäristölupiin liittyvien menettelyjen yhdenmukaistaminen saattaisi olla tarpeen kokeiltaessa lupien keskittämistä ympäristöasioita käsittelevälle kunnan viranomaiselle.

Myönnettäessä kunnille poikkeuksia tietyistä säännöksistä tai määräyksistä päämääränä olisi mahdollistaa järkevämät menettelytavat asioissa, joissa kunnat katsovat liian monimutkaisen ja tarpeettoman sääntelyn ja ohjauksen estävän joustavan toiminnan. Tarkoituksena on selvittää, voivatko kunnat nykyistä itsenäisemmin ja tarkoituksenmukaisemmin suunnitella ja järjestää toimintansa niin, että paikalliset olosuhteet, kuntalaisten tarpeet ja kunnan voimavarat on mahdollista ottaa aiempaa paremmin huomioon. Uusien ratkaisujen tulisi olla tarkoituksenmukaisia kuntien ja valtion talouden kannalta. Lähtökohtana on, että palvelutaso paranisi ja toiminta tehostuisi.

Hakemukset eivät voisi koskea valtionosuus- ja -avustussäännöksiä.

Hakemusten tulisi käytännössä olla asian edellyttämällä tavalla riittävän yksilöidyt ja perustellut. Esimerkiksi päätösvallan siirtämistä koskevista hakemuksista tulisi ilmetä, mille kunnan viranomaiselle päätösvaltaa haluttaisiin siirtää. Hakemuksista olisi syytä ilmetä myös suunniteltujen poikkeamisten sopiminen

vapaakuntakokeilua koskevaan suunnitelmaan.

7 §. *Hakemusten käsittely.* Valtioneuvostolle ei säännöksen perusteella annettaisi nykyistä laajempaa toimivaltaa myöntää oikeus poiketa säännöksistä tai määräyksistä. Valtioneuvosto tekisi hakemuksen johdosta erillisen päätöksen, jossa todettaisiin ne toimenpiteet, joihin asiassa on tarpeen ryhtyä. Toimenpiteenä voisi olla lakiehdotuksen valmistelu, asetuksenmuutos tai hallintopäätös. Asia voisi myös raueta. Säännösmuutos voisi olla myös väliaikainen ja koskea vain vapaakuntia tai osaa niistä. Hakemusten perusteella tulisi kuitenkin tarvittaessa tehdä pysyviä säännösmuutoksia.

Hakemus toimitettaisiin sisäasiainministeriölle, joka toimittaisi sen edelleen asianomaiselle ministeriölle. Asianomainen ministeriö pyytäisi sisäasiainministeriön lausunnon ennen esittelyä. Tarkoituksena on käsitellä hakemukset tarpeellisessa laajuudessa myös itsehallintoprojektissa.

8 §. *Ministeriöltä haettava lupa poikkeamiseen.* Valtioneuvosto sekä asianomaiset muut valtion viranomaiset voivat ilman eri valtuutusta myöntää poikkeuksia antamistaan määräyksistä. Erityisesti 6 §:ssä tarkoitettun menettelyn kautta valtioneuvostolle voisi tulla hakemuksia myös tällaisista asioista, jolloin valtioneuvosto voisi tehdä aikaisemmasta määräyksestään poikkeamista koskevan hallintopäätöksen. Tässä päätöksessään valtioneuvosto voisi antaa myös kaikille tai joillekin muille vapaakunnille oikeuden poiketa määräyksestään.

Ehdotetun 8 §:n nojalla kukin ministeriö voisi lisäksi myöntää vapaakunnalle oikeuden poiketa ministeriön alaisen viranomaisen antamasta määräyksestä.

Jotta hakemusten perusteella esille tulleita tarpeellisiksi katsottavia poikkeamisoikeuksia voitaisiin kokeilla yleisemminkin, poikkeamisoikeuden myöntävä ministeriö voisi määrätä, että yhdelle vapaakunnalle myönnetty poikkeamisoikeus koskee myös muita vapaakuntia.

9 §. *Rajoitukset päätösvallan siirtämisessä.*

Ehdotetun 1 momentin säännös olisi yhdenmukainen vapaakuntakokeilusta annetun lain 4 §:n 1 momentissa säädetyin kanssa. Siten lääninhallituksen päätösvaltaan jäisivät ne asiat, joissa kunta on asianosainen, jos päätösvaltaa muuten siirrettäisiin kunnanhallitukselle.

Mahdollista olisi myös osoittaa tällaisia tapauksia varten jokin toinen kunnan viranomaisen, jolle päätösvalta siirtyisi kunnan ollessa asianosainen, mikä ei käytännössä kuitenkaan liene tarkoituksenmukaista. Jos päätösvaltaa siirrettäisiin jollekin muulle kunnan toimielimelle kuin kunnanhallitukselle, voisi tämä elin ratkaista myös ne asiat, joissa kunta on asianosainen.

Vapaakuntakokeilusta annetun lain 5 §:n säännöstä siitä, ettei kunnanhallitukselle saa siirtää käsiteltäväksi lautakunnan tai johtokunnan päätöstä asiassa, jossa kunta on asianosainen, sovelletaan myös tässä laissa tarkoitettuihin päätöksiin.

Hallinnollisen pakon käyttämisestä voisi 9 §:n 2 momentin mukaisesti päättää vain noijäseninen toimielin. Tämä olisi yhdenmukaista vapaakuntakokeilusta annetun lain 4 §:n 2 momentissa säädetyn kanssa.

10 §. Muutoksenhaku. Valtion viranomaiselta kunnan viranomaiselle siirrettyssä asiassa tehtyyn päätökseen haettaisiin muutosta siltä valtion viranomaiselta, joka ilman siirtoa olisi päätöksen tehnyt. Siten esimerkiksi leirintäalue-lupia koskevista päätöksistä valitettaisiin lääninhallitukseen eikä suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Lääninoikeuslain 2 §:n 1 momentissa poikkeamista koskeva maininta tulee tarpeettomaksi marraskuussa, kun lääninoikeuslain muutos (hall.es. 65/1988 vp.) tulee voimaan.

Muutoksenhakujärjestelmän portaittaisuus olisi tarkoituksenmukaisempaa kuin suora muutoksenhakutie ylimpään oikeusasteeseen. Muutoksenhakutien järjestäminen muulla tavalla, esimerkiksi lääninoikeuden kautta olisi käytännössä hankalaa, kun kysymys on kokeilusta ja useat asiat olisivat lääninoikeuksille täysin uusia.

Kysymyksessä olisi hallintovalitus, johon sovelletaan muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/50) säännöksiä muun muassa päätöksen täytäntöönpanossa.

Jatkovalituksesta on voimassa, mitä muutoksenhausta mainitun valtion viranomaisen päätökseen on säädetty. Tästä ei säännökseen ole katsottu tarpeelliseksi ehdottaa mainintaa.

Kunnan sisäisen päätösvallan siirtämistapauksissa muutoksenhakuun sovellettaisiin vapaakuntakokeilusta annetun lain 13 §:ssä säädettyä eli muutoksenhakutie on sama kuin se olisi ilman siirtoakin ollut.

Ehdotetun 10 §:n 3 momentin säännös ilmansuojeluilmoituspäätöstä koskevan valitus-oikeusrajoituksen poistamisesta säännöksessä tarkoitetuissa tapauksissa olisi tarpeen oikeusturvaväyistä; muuten ei olisi laitoksen sijaintikunnassa muuta valituksen tekemiseen oikeutettua tahoja kuin mahdollisesti toiminnan harjoittaja.

11 §. Tiedottaminen. Vapaakunnan tulisi ilmoittaa lääninhallitukselle kaikista säännöksistä ja määräyksistä poikkeamista koskevista päätöksistään. Tämä olisi tarpeen lääninhallituksen tehtävien hoitamisen kannalta ja erityisesti silloin, kun päätösvaltaa siirrettäisiin lääninhallitukselta kunnalle.

Ehdotukseen on otettu säännös vapaakunnan velvollisuudesta tiedottaa poikkeuksellisista menettelyistä ja päätösvallan siirroista kuntalaisille, jotta korostettaisiin tiedottamisen merkitystä. Ehdotuksella ei ole tarkoitus muuttaa kunnallislain nojalla olemassa olevaa tiedottamisvelvollisuutta. Tiedottaminen tapahtuisi kunnallislain 37 §:n mukaisesti ja tiedottamisen tavat olisivat kunnan harkittavissa.

Käytännön toiminnan kannalta olisi tarpeen, että kunnan asianomainen viranomainen lähettäisi tiedoksi siirretyn päätösvallan nojalla tekemänsä päätökset sille viranomaiselle, joka muuten olisi asiassa päätösvaltainen.

Sisäasiainministeriö ja muut valtion viranomaiset saisivat tarvitsemansa tiedot kunnan päätöksistä kokeilun seurannan kautta.

2. Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Laki vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä ja sen nojalla myönnetty poikkeamisoikeudet olisivat voimassa vapaakuntakokeilun ajan eli 31 päivään joulukuuta 1992 asti.

Lain nojalla valtion viranomaisen päätösvaltaa voitaisiin siirtää kunnan viranomaiselle vain uusissa asioissa. Tarkoituksenmukaista olisi jättää lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat asianomaiselle valtion viranomaiselle.

Vapaakuntakokeilun päättyessä vireillä olevat asiat, joissa päätösvaltaa olisi tämän lain nojalla siirretty, olisi siirrettävä mahdollisimman pian asianomaisen toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi. Ehdotettu 13 §:n 2 mo-

mentin säännös koskisi myös kunnan viranomaiselta toiselle tämän lain nojalla siirrettyjä asioita.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vapaakunnan oikeudesta poiketa eräistä säännöksistä ja määräyksistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Vapaakuntakokeilusta annetussa laissa (718/88) tarkoitettulla vapaakunnalla on vapaakuntakokeilun tavoitteiden toteuttamiseksi oikeus poiketa lakien ja asetusten säännöksistä sekä valtion viranomaisten antamista määräyksistä sen mukaan kuin jäljempänä säädetään.

Koulutoimeen sovelletaan kuitenkin, mitä peruskoululain (476/83) 92 §:ssä ja lukiolain (477/83) 58 §:ssä on säädetty näiden lakien säännöksistä poikkeamisesta. Peruskouluasetuksen (718/84) 153 §:n 1 ja 2 momentin ja lukioasetuksen (719/84) 122 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä kouluhallituksen kokeiluohjelman hyväksymisestä ja ohjeista ei sovelleta vapaakuntaan.

Valtionosuuksista ja -avustuksista annetuista säännöksistä ja määräyksistä ei kuitenkaan voida poiketa, ellei erikseen toisin säädetä.

2 §

Päätösvallan siirtäminen valtion viranomaiselta vapaakunnan viranomaiselle

Vapaakunnan kunnanvaltuusto voi päättää, että vapaakunnan viranomainen tekee päätökset, jotka koskevat:

1) rakennuslain 32 §:ssä, 42 §:n 3 momentissa, 43 §:ssä, 100 §:n 3 momentissa ja 101 §:ssä säädettyä rakennuskiellon jatkamista;

2) rakennuslain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeusta, jos kysymys on yksiasuntoisen asuinrakennuksen rakentamisesta valtuuston hyväksymässä yleiskaavassa asumiseen varatulle alueelle sellaiselle rakennuspaikalle, jossa on ennestään enintään yksi asunto, jollei poikkeus koskisi rakentamista ranta-alueelle taikka jollei rakennuslain 132 §:n 1 momentissa tarkoitettu ympäristöministeriön tai lääninhallituksen lupa ole myös tarpeen;

3) rakennuslain 132 §:n 1 momentissa tarkoitettua poikkeusta paitsi jos kysymys on rakentamisesta rakennuslain 123 a §:n 1 momentissa tarkoitettulle ranta-alueelle tai vahvistetussa seutu- tai yleiskaavassa osoitetulle virkistys- tai suojelualueelle taikka rakennusoiduksesta poikkeamisesta;

4) rakennuslain 123 c §:n 2 momentissa tarkoitettua rantakaavan laatijan hyväksymistä;

5) ilmansuojelulain (67/82) 11 §:ssä säädettyjä ilmoituksia siltä osin kuin on kysymys alle 20 megawatin polttoainetehtoisesta kattila- tai voimalaitoksesta taikka asfalttiasemasta tai kivenmurskaamosta;

6) jätehuoltolain 38 §:n 2 momentissa ja ilmansuojelulain 22 §:ssä säädettyjen pakkokeinojen käyttämistä lääninhallituksen ohella;

7) luonnonsuojelulain (71/23) 12 §:ssä tarkoitettuja luonnonmuistomerkkejä ja 19 §:n 4 momentissa tarkoitettuja mainostauluja;

8) ulkoilulain (606/73) 4 §:ssä ja 12 §:n 1 momentissa säädettyjä ulkoilureittisuunnitelman vahvistamista ja ulkoilureitin lakkauttamista sekä 19 ja 27 §:ssä säädettyjä leirintä-alueita;

9) moottorikäyttöisten ajoneuvojen maastokäytön rajoittamisesta annetun lain (606/77) 3 §:ssä ja veneliikennelain 3 a §:ssä säädettyjä kieltoja ja rajoituksia; sekä

10) asuntojen perusparantamisesta annetun lain (34/79) 12 §:ssä säädettyjen lainojen myöntämistä sekä perusparannussuunnitelman, perusparannuskustannusten, hankintarvon ja rahoitussuunnitelman hyväksymistä.

3 §

Toiminnan järjestämis- ja menettelytavat

Vapaakunta voi päättää rakennuslain ja rakennusasetuksen (266/59) säännösten estämättä menettelystä, jota noudatetaan haettaessa ja käsiteltäessä rakentamista koskevia lupia. Naa-

purien kuulemista koskevista säännöksistä ei kuitenkaan saa poiketa.

Vapaakunta voi myös päättää poiketa kirjasetlain (235/86) 7 §:ssä säädetystä maksuttomuudesta. Kirjojen lainaamisen on kuitenkin oltava maksutonta.

4 §

Kunnanhallituksen ja viranhaltijan tehtävän järjestäminen

Vapaakunnan kunnanvaltuusto voi antaa kunnanhallitukselle tai viranhaltijalle muussa kuin kunnallislaisissa säädetyn tai sen nojalla määrätyn tehtävän kunnan muulle viranomaiselle tai viranhaltijalle.

Vapaakunnan kunnanvaltuusto voi päättää sen estämättä, mitä viranhaltijan tehtävistä on säädetty tai määrätty, että tehtävistä määrätään johtosäännöllä tai erillisellä päätöksellä.

5 §

Kuntien yhteistyön järjestäminen

Vapaakunnat voivat kunnallislain (953/76) 104 §:n estämättä sopia, että kunta hoitaa jonkin tehtävän yhden tai useamman muun kunnan puolesta.

Vapaakunta voi antaa kuntainliiton hoidettavaksi sen toimialaan läheisesti liittyvän kunnalle säädetyn tehtävän sovittuaan asiasta kuntainliiton kanssa. Vapaakunta voi vastaavin edellytyksin ottaa hoidettavakseen kuntainliitolle kuuluvia tehtäviä.

6 §

Vapaakunnan hakemus

Vapaakunnan kunnanvaltuusto voi tehdä valtioneuvostolle hakemuksen ryhtymisestä toimenpiteisiin, joiden perusteella kunta voi:

- 1) ratkaista asian, joka on säädetty tai määrätty valtion viranomaisen ratkaistavaksi;
- 2) poiketa säännöksestä tai määräyksestä, joka koskee kunnan hallinnon tai toiminnan järjestämistapaa; ja
- 3) muutoinkin poiketa menettelytapaa koskevista säännöksistä tai määräyksistä.

Kunnanvaltuuston tulee sisäasiainministeriölle toimitettavassa hakemuksessaan selvittää säännökset tai määräykset, joista kunta haluaa poiketa ja tapa, jolla poikkeaminen on tarkoitus järjestää kunnassa sekä poikkeamisen sopi-

minen kunnan vapaakuntakokeilua koskevaan suunnitelmaan.

Sisäasiainministeriön on toimitettava hakemus asianomaisen ministeriön valmisteltavaksi.

7 §

Hakemuksen käsittely

Valtioneuvoston on tehtävä asianomaisen ministeriön esityksestä päätös 6 §:ssä tarkoitettua hakemuksen johdosta ja ryhdyttävä päätöksen edellyttämiin toimenpiteisiin.

Asianomaisen ministeriön on varattava sisäasiainministeriölle tilaisuus lausunnon antamiseen 1 momentissa tarkoitettua valtioneuvoston päätöstä koskevasta luonnoksesta.

8 §

Ministeriöltä haettava lupa poikkeamiseen

Ministeriö voi vapaakunnan kunnanvaltuuston hakemuksesta myöntää vapaakunnalle oikeuden poiketa ministeriön alaisen viranomaisen antamasta määräyksestä. Tätä koskevista päätöksistä tulee ilmoittaa sisäasiainministeriölle.

Ministeriö voi päättää, että vapaakunnalle 1 momentin nojalla myönnetty oikeus koskee myös kaikkia tai joitakin muita vapaakuntia.

9 §

Rajoitukset päätösvaltan siirtämisessä

Päätösvaltaa asiassa, jossa kunta on asianomainen, ei saa siirtää kunnanhallitukselle.

Päätösvalta sellaisessa asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, voidaan tämän lain nojalla siirtää vain monijäseniselle toimielimelle.

10 §

Muutoksenhaku

Valtion viranomaisen päätösvallasta vapaakunnan viranomaisen päätösvaltaan siirrettyä asiassa haetaan muutosta mainitulta valtion viranomaiselta noudattaen muutoin, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) on säädetty. Milloin päätösvaltaa on siirretty lääninhallitukselta, ei muutoksenhausta sovelleta lääninoikeuslain (1021/74) 2 §:n 1 momenttia.

Muutoksenhausta tämän lain nojalla muulta kuin valtion viranomaiselta siirrettyyn päätök-

seen on voimassa, mitä vapaakuntakokeilusta annetun lain 13 §:ssä on säädetty.

Ilmansuojelulain 25 §:ssä säädettyä valitus-oikeuden rajoitusta ei sovelleta silloin, kun ilmansuojeluilmoitusta koskeva päätösvalta on siirretty ympäristönsuojelulautakunnalle tai muulle sen tehtäviä hoitavalle toimielimelle.

11 §

Tiedottaminen

Vapaakunnan on ilmoitettava lääninhallitukselle tämän lain nojalla tehdyistä kunnanvaltuuston päätöksistä, jotka koskevat säännöksistä ja määräyksistä poikkeamista.

Vapaakunnan on myös tiedotettava kuntalaisille 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistä.

Vapaakunnan viranomaisen on lähetettävä valtion viranomaisen päätösvallasta omaan päätösvaltaansa siirrettyssä asiassa tekemänsä päätökset tiedoksi sille valtion viranomaiselle, joka muuten olisi asiassa päätösvaltainen.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 . Täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin voidaan ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Tämä laki ja sen nojalla myönnettyt poikkeamisoikeudet ovat voimassa 31 päivään joulukuuta 1992.

13 §

Siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa valtion viranomaisessa vireillä olevia asioita ei voida siirtää kunnan viranomaisen päätösvaltaan.

Jos asia, jossa päätösvalta on tämän lain nojalla siirretty, on ratkaisematta tämän lain voimassaolon päättyessä, se on siirrettävä viipymättä toimivaltaiselle viranomaiselle.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Erkki Liikanen*

